

2. Брюханова Н. О. Концептуальні положення проектування системи педагогічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів. *Проблеми інженерно- педагогічної освіти*. 2012. Вип. 34–35. С. 8–13.

3. Збаравська Л.Ю., Чайковська О.В., Слободян С.Б. Професійно спрямоване навчання як запорука формування фахової компетентності майбутніх фахівців аграрно-технічної галузі. *Фізико-математична освіта*. 2020. Випуск 1(23). С. 42–47.

4. Яхнін Я. К. Сучасні підходи до якості освіти. Київ : Наук. думка, 2006. 143 с.

Руслан КРАВЕЦЬ,
*доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри української та іноземних мов,
Вінницький національний аграрний університет,
м. Вінниця*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНІКИ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Індивідуальний стиль професійної діяльності викладача іноземної мови виявляється в характерній педагогічній техніці – сукупності раціональних засобів, умінь та особливостей поведінки, спрямованих на успішну реалізацію методологічних підходів, принципів і прийомів навчально-виховної роботи зі здобувачами вищої освіти згідно з метою та умовами навчання або виховання. Педагогічну техніку викладача іноземної мови можна оцінювати за культурою мовлення, володінням мімікою, пантомімікою, жестами, вмінням одягатися, стежити за своїм зовнішнім виглядом, дотриманням психотехніки (вміння керувати своїми емоціями, розуміння власного психічного стану), здатністю розуміти внутрішній стан студентів та адекватно на нього реагувати.

Безпосередня взаємодія викладача іноземної мови зі здобувачами вищої освіти робить прояв педагогічної техніки певною мірою імпровізаційним, ситуативним, спонтанним. Інтонацію, жести, погляд, вдало підібрані слова, уміння зберігати спокій, здатність керувати емоціями, критичне мислення, здатність аналізувати й узагальнювати С. Масич розглядає як характеристики розвиненої педагогічна техніка. Міміка, жести, пантоміміка доповнюють вербальні засоби спілкування й роблять процес комунікації виразнішим. Самоспостереження та саморефлексія дозволяють успішно корегувати вибір засобів вираження педагогічної техніки. Простежується також зв'язок педагогічної техніки з індивідуально-особистісними характеристиками. Вік, стать, темперамент, характер, стан здоров'я, анатомо-фізіологічні особливості істотно впливають на індивідуальну педагогічну техніку [3, с. 492].

Досліджуючи питання формування педагогічної майстерності, Т. Матвійчук використовує поняття «педагогічна техніка» для позначення вміння володіти прийомами організації власної поведінки. В її інтерпретації поєднання внутрішнього змісту професійної діяльності й зовнішнього його вираження формують уявлення про педагогічну техніку викладача, а вміння якнайкраще виразити свої міркування та почуття має великий виховний ефект на студентів [4, с. 48].

Педагогічна техніка викладача іноземної мови являє собою систему професійних прийомів з організації поведінки педагога для здійснення успішних виховних і навчальних впливів на особистість здобувача вищої освіти. Ці прийоми допомагають викладачу керувати своїм психічним, емоційним і фізичним станом, голосом, мімікою, пантомімікою, а також впливати на інших за допомогою вербальних і невербальних засобів. Прийоми організації власної поведінки й впливу на здобувачів вищої освіти спрямовані на досягнення кращих результатів навчання з мінімальними затратами часу. Елементами педагогічної техніки є культура зовнішнього

вигляду, культура мови, педагогічна етика, культура спілкування, педагогічний такт. Залежно від спрямованості впливу педагогічну техніку класифікують на зовнішню і внутрішню [2, с. 63].

Зовнішню техніку пов'язують із вербальним і невербальним вираженням внутрішніх переживань викладача з метою впливу на інших суб'єктів навчального процесу. Техніка педагогічного спілкування і техніка мовлення лежать в основі вербальних засобів зовнішньої техніки. *Техніка педагогічного спілкування* вимагає доброзичливого, спокійного тону, умінь поставити запитання, слухати, аналізувати зміст повідомлення, зрозуміти мотиви комунікативної поведінки співрозмовника, орієнтуватися в ситуації спілкування. Тому викладач іноземної мови має прагнути до встановлення психологічного і зорового контакту з іншими суб'єктами педагогічної взаємодії. Його техніка педагогічного спілкування вміщує також уміння зацікавити студентів своїм виступом, володіння вільним, зв'язним і логічним мовленням, зовнішній вияв бажання і готовності спілкуватися, вміння передавати своє ставлення до навчального матеріалу, викликати у здобувачів вищої освіти інтерес до його розповіді.

Техніку мовлення складають дикція, артикуляція, інтонація, гучність, сила, висота, тембр і тональність голосу, темп і ритм мовлення, польотність (здатність бути добре чутним на значній відстані без збільшення гучності, незалежно від кількості учасників та акустичної якості аудиторії), рухливість (здатність без напруги мінятися по силі, висоті, темпу) і благозвучність голосу (чистота звучання, відсутність неприємних призвуків: хрипоти, сиплості, гнусавості). Спокійний, плавний, розмірений темпоритм мовлення викладача іноземної мови є запорукою успішного спілкування. Володіючи технікою мовлення, викладач активно використовує додаткові експресивні засоби: специфічні звуки, що виникають під час спілкування (шепіт, сміх, зітхання, зойки, гмикання

тощо), паузи, звуки назалізації (на кшталт: «хм-хм»), розділові звуки (покашлювання: «кх-кх») [5, с. 92-93].

Цілком слушними видаються міркування В. Леонтьєвої про важливість правильного темпу мовлення для природної комунікації іноземною мовою. На її погляд, уповільнений темп мовлення викладача іноземної мови порушує ритміко-інтонаційний малюнок фрази і тим самим ускладнює сприйняття й осмислення іншомовного матеріалу. Викладач іноземної мови повинен уміти створювати атмосферу справжнього спілкування, говорити природно, а не завчено (механічно), звертаючи увагу на реакцію співрозмовників. Отже, читання реплік за планом заняття втрачає сенс. Урахування інтересів співрозмовників робить мовлення більш емоційним та експресивним. Водночас якими б комунікативними вміннями не володів викладач іноземної мови, якщо здобувачі освіти не засвоять елементарні правила спілкування, то й цілі заняття будуть недосяжні [1, с. 173]. Для оволодіння педагогічною технікою потрібно, передусім, всебічно знати себе, усвідомлювати особливості взаємодії з іншими людьми, вміти побачити, почути й оцінити себе з боку. Усвідомлення особливостей своєї взаємодії з іншими людьми відбувається через рефлексію й емпатію [6, с. 16].

Емоційно напружена праця спонукає викладача іноземної мови до створення *внутрішньої техніки* – педагогічно доцільного внутрішнього переживання, яке забезпечує його психологічне настроювання на професійну діяльність, ефективне керування собою на основі сприймання актів своєї поведінки і психічних процесів, контролю за їхнім перебігом. Внутрішня техніка дозволяє викладачам іноземної мови самостійно впливати на свої почуття, емоції, розум і волю з метою зняття зайвого напруження і стресу, подолання страху та хвилювання перед публічним виступом, переборення нерішучості у спілкуванні, стриманості від поспішних вчинків у стресових ситуаціях, мобілізації творчого потенціалу,

робочого самопочуття, створення позитивного настрою, комфортної, доброзичливої та сприятливої атмосфери на заняттях з іноземної мови.

Педагогічна техніка викладача іноземної мови значною мірою визначає рівень професійної майстерності й успішність педагогічної діяльності. Педагогічна техніка є невід'ємною складовою у структурі професійної майстерності викладача іноземної мови, який потребує саморозвитку і самовдосконалення впродовж життя. Як форма організації поведінки педагогічна техніка базується на вміннях володіти собою – поставою, жестами, мімікою, пантомімікою; керувати емоційними станами – знімати зайве психічне напруження, викликати стани інсайту, творчого самопочуття; володіти технікою мови – темп мовлення, інтонування, управління аудиторією; взаємодіяти зі здобувачем вищої освіти і групою загалом у процесі вирішення педагогічних завдань. Оскільки викладач іноземної мови виступає джерелом інформації, лідером колективу, взірцем морально-етичних норм поведінки, організатором сприятливого мікроклімату, то від нього очікують виконання низки функцій. Серед його головних функцій можна виокремити освітню, розвивальну, комунікативно-навчальну, виховну.

Список використаних джерел:

1. Леонтієва В. Шляхи формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя іноземної мови. *Витоки педагогічної майстерності*. 2015. № 15. С. 169–174.
3. Малнацька О., Мирончук Н. Педагогічна майстерність викладача ВНЗ. *Модернізація вищої освіти в Україні та за кордоном: збірник наукових праць / за заг. ред. С. Вітвицької*. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 61-64.
4. Масич С. Ю. Педагогічна техніка викладача вищого навчального закладу. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2017. № 53 (106). С. 491–498.

5. Матвійчук Т. Ф. Формування педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичного виховання у процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Львів, 2015. 273 с.

6. Отич О. М. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 208 с.

7. Холковська І. Л., Волошина О. В., Губіна С. І. Основи педагогічної майстерності: практикум. Вінниця : «Твори», 2019. 240 с.

Руслана КУЛЬБАНСЬКА
старший викладач кафедри іноземних мов,
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка

LA PLACE ACTUELLE DE L'INTERNET DANS L'APPRENTISSAGE DU LEXIQUE FLE

L'Internet a considérablement changé la façon dont nous apprenons et acquérons une nouvelle langue. En particulier, l'apprentissage du vocabulaire dans une langue étrangère (FLE) a été amélioré grâce aux ressources en ligne. Dans cet article, nous allons explorer le rôle de l'Internet dans l'apprentissage du lexique FLE.

Tout d'abord, l'Internet a permis un accès facile et rapide à une grande quantité de ressources en ligne pour l'apprentissage du vocabulaire FLE. Il existe de nombreux sites Web spécialisés dans l'apprentissage du vocabulaire FLE, tels que les dictionnaires en ligne, les jeux de vocabulaire, les listes de vocabulaire, les exercices d'apprentissage de vocabulaire, les vidéos et les podcasts en français. Les apprenants peuvent accéder à ces ressources gratuitement ou moyennant un coût modique, ce qui facilite l'apprentissage et la pratique du lexique FLE.